

YENİ ANAYASANIN ESKİLERDEN FARKI

Aydınlık Gazetesi, 19 Kasım 2011

Yıldırım Koç

Türkiye’de anayasayı tartışmak, İngiltere, ABD veya Almanya’da anayasayı tartışmaktan farklıdır.

Halen yürürlükte olanla birlikte geçmişimizde toplam 5 anayasa var: 1876, 1921, 1924, 1961 ve 1982. Bu anayasalarda önemli değişiklikler de yapıldı. Örneğin, 1876 Anayasası 1909’da değiştirildi. 1924 Anayasasına 1937 yılında “Türkiye Devleti Cumhuriyetçi, Milliyetçi, Halkçı, Devletçi, Lâik ve İnkılâpçıdır” eklemesi yapıldı. 1961 Anayasası 1971 yılında daraltıldı. 1982 Anayasasında da çok sayıda değişiklik söz konusu.

Bu anayasalar birçok açıdan birbirinden çok farklı.

Ancak bu anayasaların hepsinin ortak bir yanı da var. Hepsinin ortak amacı, bir ulus-devlet ve çağdaş bir ulus (millet) yaratmak.

1870’lerde Osmanlı devleti çökme tehdidiyle karşı karşıyaydı. Batı’da gelişen milliyetçi akımlar Osmanlı’daki azınlıkları da etkilemişti. Emperyalist güçler de Osmanlı’daki etnisiteleri tahrik ve teşvik etmeye hız vermişlerdi. Mithat Paşa ve arkadaşları, bir “Osmanlı milleti” ve bir ulus-devlet yaratmak için çabalarken, Anayasayı bir araç olarak kullanmaya çalıştılar.

1921 ve 1924 Anayasaları da bir ulus-devlet kurma, bir millet yaratma çabasına hizmet etmeye yönelikti. Özellikle 1937 yılındaki değişikliklerle bu ulus-devletin ve milletin ancak laiklik, devletçilik, devrimcilik, halkçılık, cumhuriyetçilik ve milliyetçilik temelinde yaratılabileceği belirlendi.

1961 Anayasası Türkiye’nin demokratik devrim sürecinde önemli bir aşamaydı. Demokratikleşme sağlanırken, Türkiye Cumhuriyeti devletinin üniter yapısı, laiklik ve tek resmi dil anlayışı özenle korundu. 1971 yılındaki değişiklikle Anayasaya anti-demokratik unsurlar sokuldu; ancak ulus-devlet ve millet yaratma çabasının unsurlarına dokunulmadı.

12 Eylül darbesi 1982 Anayasasını yarattı. 1982 Anayasasının anti-demokratik düzenlemeleri onu 1961 Anayasasından temelden ayırıyordu. Ancak ortak oldukları bir nokta, ulus-devlet ve millet anlayışını, fakat bu anlayışı anti-demokratik bir temelde savunuyordu.

Yeni anayasa girişimleri, ulus-devlet ve millet yaratma anlayışından temelden farklı olacağı benzenmektedir.

“Özgürlük” adına ulus-devlete ve bir millet oluşturma çabalarına darbe indirme çabası söz konusudur.

“Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran Türkiye halkına Türk milleti denir.” Türk kimliği ırkçılığı reddeden çağdaş bir anlayıştır. Bu çağdaş anlayışı terkeder, ırkçılık yaparsanız, etnisite temelli bir ayrımcılığı Anayasaya sokarsanız, geçmişimizdeki beş Anayasadan temelde farklı bir yol savunursunuz. Bu beş anayasa, ulus-devlet ve millet yaratmanın aracıyken, ırkçılık veya inanç temelinde bölünmeyi teşvik edecek bir anayasa, ulus-devletin parçalanması, milletin bölünerek ülkenin kan gölüne dönmesinin aracı olur.

1924 Anayasasında 1937 yılında yapılan değişiklik ve 1961 Anayasası laikliği temel almıştı. Bu ilke ulus-devletin ve milletin oluşumuna önemli katkılarda bulundu. 1982 Anayasasında da bu ilke yer almakla birlikte uygulamada laiklik karşıtı akımlara güç ve destek verildi, milletin yaratılması sürecine zarar verildi. Eęer yeni anayasada laiklik ilkesi kaldırılır, “herkes kendi inancına göre yaşamalı” gibi bir anlayış hakim kılınırsa, bugüne kadarki millet yaratma sürecine büyük bir darbe indirilmiş olacaktır.

Türkiye bir dönüm noktasındadır. Ya ulus-devleti koruma ve millet oluşumunu güçlendirme yolunda yürüyeceğiz, ya da her ikisi de parçalanacak. Ulus-devleti koruma ve millet oluşumunu güçlendirme ise ancak demokrasinin sınırlarının genişletilmesiyle, emperyalizme, ağalara, şeyhlere, aşiret reislerine ve hatta sermayeye karşı mücadeleyle gerçekleştirilebilir.

Ulus-devlet ve tek millet anlayışına zarar verecek bir anayasa anlayışı, bu toprakları kan gölüne döndürecek, halkımızı emperyalistlere, feodal kalıntılara ve sermayeye kul-köle edecektir. Yeni bir anayasayı tartışmayı kabul etmek bile bu saldırıya güç katacaktır.